

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

Creative leadership of Administrators Affecting the Quality of
Effective Students in Educational Institutions under the Nonthaburi
Primary Educational Area 2

พิมพฤทธิ์ เทียงภักดิ์

Pimparit Tiangpak

คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก ประเทศไทย

Faculty of Art Educational Administration Program, Krirk University Thailand

Received: July 5, 2025 Revised: July 20, 2025 Accepted: July 25, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาคุณภาพของผู้เรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับ คุณภาพของผู้เรียน 4) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 1 คือความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ตอนที่ 2 คือความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูจำนวน 296 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับคุณภาพของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับคุณภาพของผู้เรียน โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน คือด้านกรมีความคิดสร้างสรรค์ ($\beta = 0.582$, p -value =.000, $t = 7.862$), ด้านการทำงานเป็นทีม ($\beta = 0.531$, p -value =.000, $t = 9.500$), ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\beta = 0.385$, p -value = .000, $t = 6.735$), ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\beta = -0.250$, p -value = .000, $t = -5.973$), และ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ในสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพของผู้เรียน ได้ร้อยละ 91.18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, คุณภาพของผู้เรียน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study creative leadership of school administrators, 2) study the quality of students, 3) study the relationship between creative leadership and student quality, and 4) study the effect of creative leadership of school administrators on the quality of students in schools under the Office of Nonthaburi Primary Educational Service Area 2. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire. Part 1 was opinions about creative leadership, with a reliability value of 0.98. Part 2 was opinions about student quality, with a reliability value of 0.96. The sample consisted of 296 administrators and teachers.

The research results found that 1) the level of creative leadership of educational institution administrators was at a high level overall. 2) the level of student quality was at a high level overall. 3) There was a high positive relationship between creative leadership and student quality overall with statistical significance at the .01 level. 4) The creative leadership of educational institution administrators that affected student quality were creativity ($\beta = 0.582$, p-value = .000, t = 7.862), teamwork ($\beta = 0.531$, p-value = .000, t = 9.500), individual consideration ($\beta = 0.385$, p-value = .000, t = 6.735), flexibility and adaptability ($\beta = -0.250$, p-value = .000, t = -5.973), and affected student quality in educational institutions. The five factors of creative leadership of school administrators can jointly predict student quality at 91.18 percent with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Creative leadership, student quality, Office of the Basic Education Commission

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ, (2561). มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 คุณภาพของผู้เรียนได้แก่ 1. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ได้แก่ 1) มีความสามารถในการอ่านการเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ 2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา 3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 4) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา 6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ 2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ได้แก่ 2) ความภูมิใจในท้องถิ่น และ ความเป็นไทย 3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย 4) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม

ปัญหาและประเด็นท้าทายของแนวคิดมาตรฐานที่ 1 คือ 1) การเน้นผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการมากกว่าคุณลักษณะ โรงเรียนจำนวนมากยังเน้นการสอบวัดผลทางวิชาการ มากกว่าการประเมินคุณธรรม จิตสาธารณะ หรือทักษะชีวิต ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในมาตรฐานนี้ 2) ความไม่ต่อเนื่องในการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล การพัฒนาผู้เรียนยังขาดระบบติดตามที่ชัดเจนในแต่ละช่วงวัย ทำให้ไม่เห็นความก้าวหน้าของผู้เรียนแบบองค์รวม ครุบางส่วนยังตีความมาตรฐานที่ 1 ในเชิง “กิจกรรม” มากกว่า 3) ความเข้าใจของครูต่อมาตรฐานยังไม่

สอดคล้องกัน “กระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน” ส่งผลให้ขาดความเชื่อมโยงกับเป้าหมายหลักสูตร 4) การวัดและประเมินผลเชิงคุณลักษณะยังไม่ชัดเจน การประเมินด้านคุณธรรม จิตสาธารณะ หรือทักษะชีวิตยังใช้เกณฑ์ทั่วไป ไม่สามารถสะท้อนคุณภาพผู้เรียนได้แท้จริง และ 5) บริบทของโรงเรียนและชุมชนมีผลต่อความสำเร็จ โรงเรียนในพื้นที่ชนบทหรือมีทรัพยากรจำกัด อาจไม่สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนได้เต็มที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน). 2561) และ ศึกษาพิเศษสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563)

ในการประเมินผลคุณภาพการศึกษาระดับชาติของโรงเรียนขนาดใหญ่ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2564 พบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักและไม่เป็นไปตามค่าเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 กำหนดไว้ แสดงว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการจึงทำให้ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษายังไม่บรรลุเป้าหมาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2, 2564)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นความสามารถปรับเปลี่ยนองค์กรให้มีคุณภาพบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าในสถานศึกษาหนึ่งอาจมีผู้นำได้หลายคนซึ่งแสดงบทบาทการใช้ภาวะผู้นำในลักษณะต่างๆ บทบาทภาวะผู้นำจึงมิได้จำเพาะเจาะจงเฉพาะกับผู้บริหารสถานศึกษาเท่านั้น แต่หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาคือการสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ให้แก่ครูอาจารย์และบุคลากรต่างๆ เพื่อเป็นช่องทางให้คนเหล่านี้ ได้พัฒนาตนเองเข้าสู่การเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ ซึ่งภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์และด้านการทำงานเป็นทีม อีกทั้งยังมีมุมมองว่าครูคือผู้นำโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาคือผู้นำของผู้นำ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เพียงแต่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้นแต่ยังรวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้ของครูอาจารย์และบุคลากรในสถานศึกษาด้วย (Robinson, 2007)

สรุป ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว การมีความคิดสร้างสรรค์ และการทำงานเป็นทีม เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

6.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

6.2 เพื่อศึกษา คุณภาพของผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

6.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับ คุณภาพของผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

6.4 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ คุณภาพของผู้เรียน

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดของมาตรฐาน

มาตรฐานที่ 1 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในสังคมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมาตรฐานนี้แบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์การมหาชน, 2560). ประกอบด้วย

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
2. ด้านความรู้และทักษะทางวิชาการ
3. ด้านทักษะชีวิตและการเป็นพลเมืองที่ดี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวชี้วัดสำคัญของคุณภาพการศึกษาและความสามารถของผู้เรียนในการบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา โดยสะท้อนถึงความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ผู้เรียนได้รับจากกระบวนการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงมักบ่งชี้ถึงความสำเร็จของทั้งผู้เรียนสถาบัน การศึกษา และระบบการศึกษาของประเทศ (Bloom, 1976)

สรุปมาตรฐานที่ 1 เป็นหัวใจของการประเมินคุณภาพสถานศึกษา เพราะสะท้อน “ผลลัพธ์สุดท้ายของการจัดการศึกษา” อย่างไรก็ตาม การนำไปใช้ยังมีช่องว่างในด้าน การตีความ การประเมิน และการบริหารจัดการเชิงระบบการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานนี้จำเป็นต้องอาศัย ความร่วมมือจากครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชน อย่างต่อเนื่อง

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ดวงแห ข่านอก (2559) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นความสามารถพิเศษของผู้นำที่แสดงออกถึงการมีความรู้ความสามารถ การแก้ปัญหาและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์มีการติดต่อประสานงานและพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานอย่างมีศักยภาพ กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการนำหรือจูงใจผู้อื่นอย่างมีวิสัยทัศน์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ในองค์กร สมาชิกตระหนักในวิสัยทัศน์ภารกิจทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

Harris. (2009 : 9) กล่าวว่า ภาวะผู้เชิงสร้างสรรค์ เป็นการติดต่อประสานงานกับบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกัน และกับบุคคลที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพื่อจะมีโอกาสได้เรียนรู้ร่วมกัน อย่างไรก็ตามผลลัพธ์ ที่ได้อาจจะไม่ใช่ความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน แต่อาจจะมาจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันเชิงสร้างสรรค์อันจะนำไปสู่การคิดเชิงสร้างสรรค์ถึงแม้ว่าไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ก็จำเป็นต้องเปลี่ยนความคิดเดิม และเผชิญกับความเชื่อมั่นกับแนวทางวิธีการใหม่ ที่จะสร้างขึ้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเหมือนกับภาวะผู้นำแบบให้บริการ ภาระงานหลักของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ คือ การประสานงานบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกันและมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เป็นภาวะผู้นำที่พัฒนาสมรรถนะและความสามารถต่าง ๆ ของบุคคลภายในองค์กร เพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์ในทุกสถานที่และทุกระดับเพื่อจะได้รับการพัฒนาและส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นเป็นภาวะผู้นำที่ปราศจากการยึดมั่นถือมั่นโดยทั่วไปแล้วภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางด้านวิธีการใหม่ ๆ ขององค์กร และความท้าทายที่สลับซับซ้อนมากกว่าการคงสภาพที่เป็นอยู่แบบเดิม

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ หมายถึงพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงคุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีการติดต่อประสานงาน ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพเต็มศักยภาพ กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการนำหรือจูงใจผู้อื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการเรียนรู้ในองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยของนักการศึกษาและนักวิชาการต่างๆ

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยของนักการศึกษาและนักวิชาการต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) การมีความยืดหยุ่นและการปรับตัว 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ 5) การทำงานเป็นทีม รายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบที่จะนำไปสู่การสังเคราะห์เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบ

1 การมีวิสัยทัศน์

การมีวิสัยทัศน์ เป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาถึงการมองภาพในอนาคตที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศโดยวัดได้จากตัวบ่งชี้ของวิสัยทัศน์ คือ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ 3) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2556)

การมีวิสัยทัศน์ เป็นความสามารถของผู้นำในการสร้างและสื่อสารวิสัยทัศน์ในอนาคตขององค์กร ซึ่งให้เห็นว่าองค์กรจะเจริญเติบโตและมีสภาพที่ดีขึ้นจากปัจจุบันอย่างน่าเชื่อถือ น่าสนใจและมีความเป็นไปได้จริงวิสัยทัศน์เช่นนี้หากได้รับการเลือกและปฏิบัติอย่างเหมาะสมจะเป็นพลังขับเคลื่อนต่อการสร้างอนาคตขององค์กร ซึ่งในกระบวนการนี้ทักษะ พรสวรรค์และทรัพยากรจะถูกนำมาใช้ไปอย่างเต็มที่เพื่อทำให้วิสัยทัศน์ปรากฏเป็นจริง (Robbins and Coulter, 2003)

สรุปได้ว่า การมีวิสัยทัศน์ เป็นการมองภาพในอนาคตของผู้บริหารที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายขององค์กร การมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่มีทิศทางและขอบเขตชัดเจนที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ รู้จักแสวงหาความรู้และวิธีการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา มี

สติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีการคิดไตร่ตรองสุขุม รอบคอบในการวางแผนงาน การปลุกเร้าให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา มีส่วนร่วมในการวางแผนงานขององค์กร กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชามีแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานและการเป็นแบบอย่างที่ดี

2. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

กฤษพล อัมระนันท์,(2559) กล่าวว่า การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการดูแลเอาใจใส่เป็นกรณีพิเศษ ถึงความต้องการของแต่ละบุคคลเพื่อความเติบโตในหน้าที่การงาน พัฒนาศักยภาพของผู้ตามให้สูงขึ้นที่ยังสนับสนุนและให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายความสามารถจนมีความรู้สึกที่ตนเองมีคุณค่า ชี้ให้เห็นถึงความรู้ความสามารถที่แตกต่างระหว่างบุคคล การมอบหมายงานที่เหมาะสมและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ สามารถพัฒนาวิธีการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพอย่างหลากหลายทันกับโลกยุคปัจจุบันมาใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเหมาะสม โดยวัดได้จากตัวบ่งชี้ของการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล คือ 1) การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) การมอบหมายงานที่เหมาะสม 3) การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร 4) การให้ขวัญกำลังใจในการทำงาน Northouse, (2003) กล่าวว่า การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลเป็นพฤติกรรมที่ผู้นำใช้การแตกต่างกัน ความหมายไปยังลูกน้องแต่ละคนให้รับทราบข้อเท็จจริง เพื่อให้ผู้ตามเติบโตในหน้าที่การทำงาน ใช้กลวิธีปฏิบัติต่อผู้ตามแต่ละคนในวิถีทางที่เป็นเอกลักษณ์และแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เป็นความสามารถของผู้บริหาร ในการปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังเรื่องราวและความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้เกียรติเคารพการตัดสินใจของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา มีการมอบหมายงานที่เหมาะสมและติดตามการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ การให้ขวัญกำลังใจในการทำงาน และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ได้พัฒนาตนเองและใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ สามารถพัฒนาวิธีการต่างๆที่มีประสิทธิภาพอย่างหลากหลาย ทันกับโลกในยุคปัจจุบันมาใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเหมาะสม

3. การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว

การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว เป็นความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่แตกต่างเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และมีการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร นำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน กำหนดตัวบ่งชี้ ความยืดหยุ่น คือ ความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์ต่าง ๆ (Robinson, 2007)

การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว เป็นความสามารถของผู้นำ ในการรองรับกับความเปลี่ยนแปลง เช่น รองรับกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ผู้นำจะต้องมีความสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้ และความยืดหยุ่นก็เป็นคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และได้กำหนดตัวบ่งชี้ของความยืดหยุ่น คือ 1) ความสามารถในการปรับตัวกับสถานการณ์ต่างๆ 2) การเปิดกว้างรับความคิดใหม่ ๆ (Dubrin, 2010)

สรุปได้ว่า การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว เป็นความสามารถของผู้บริหารในการแสดงออกถึงความเป็นผู้มีเชื่อมั่นใจในตนเอง ไม่ทำตามผู้อื่น โดยไม่มีเหตุผล แสดงจุดยืนที่ชัดเจนในการแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาและความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กรเพื่อเพิ่ม

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาคิดหาวิธีการที่แปลกใหม่ มาใช้ในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการประนีประนอมและสร้างความเข้าใจร่วมกัน มีความสามารถในการคิดหาคำตอบได้อย่างอิสระ กล้าหาญเด็ดเดี่ยว ไม่หวั่นไหวกับสิ่งรอบข้าง สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ด้วยการบูรณาการวิธีการทำงานอย่างหลากหลาย มีความตื่นตัว กระฉับกระเฉง แห่่งท่องเที่ยวในการทำงาน

4. การมีความคิดสร้างสรรค์

การมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดได้หลายแบบ คิดจินตนาการ สามารถค้นพบสิ่งแปลกใหม่ โดยเชื่อมโยงกับความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมจนได้สิ่งแปลกใหม่ออกมา ไม่ซ้ำแบบใคร ความคิดสร้างสรรค์มีลักษณะ คือ 1) มีความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น 2) มีความคิดฉับไว คิดได้หลายทิศทาง หลากแง่มุม 3) มีลักษณะของความคิดใหม่ มีคุณค่า 4) ผลงานจะเกิดในลักษณะสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ และ 5) เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ (รัชฎากร อัครจันทร์, 2560)

การมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นพฤติกรรมที่เป็นทั้งกระบวนการและผลผลิตในด้านของกระบวนการ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความคิดที่ซับซ้อน เป็นความสามารถที่จะเห็นความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ระหว่างวัตถุกับเหตุการณ์ ส่วนในด้านผลผลิตจะพิจารณาการสร้างสรรค์ในรูปของผลผลิตที่แปลกใหม่และมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น (Robinson, 2007)

สรุปได้ว่า การมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นความสามารถของผู้บริหารในการสร้างมโนภาพที่เด่นชัดไว้ในจิตใจ มีเหตุผล มีการแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารและส่งเสริมการศึกษาคนคว้าของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความกล้าที่จะคิดริเริ่มสร้างสรรค์ความคิดใหม่ๆ โดยระดมพลังสมองหรือหาวิธีอื่นๆ อยู่เสมอ ยอมรับความคิดเห็นจากผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาแนะนำมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา

5. การทำงานเป็นทีม

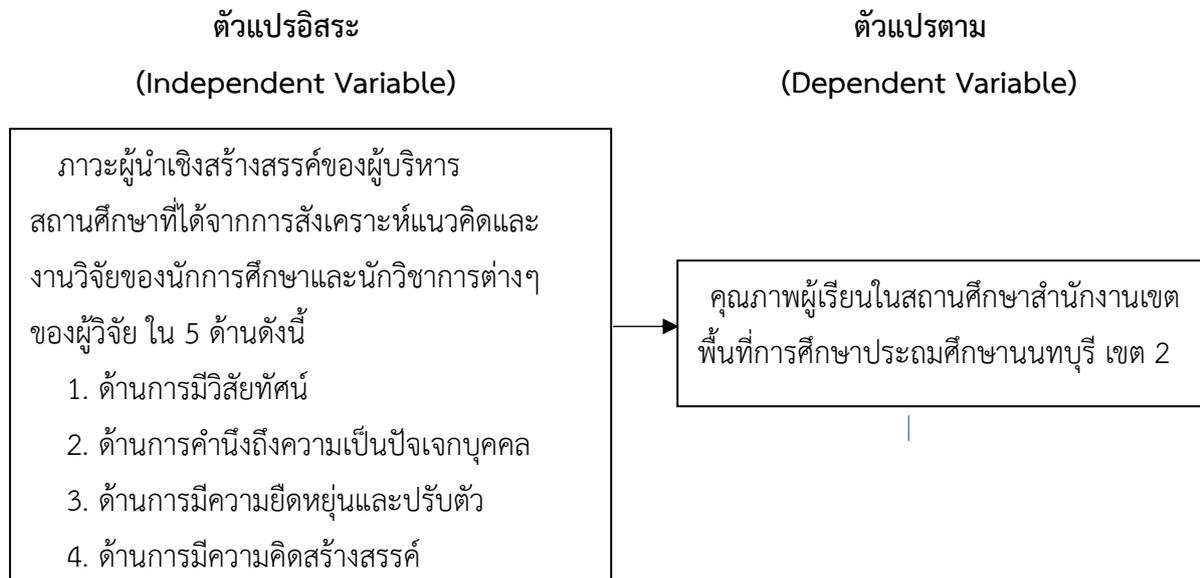
การทำงานเป็นทีม เป็นการทำงานของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่มีสัมพันธ์ค่อนข้างใกล้ชิด มีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างสมาชิกร่วมดำเนินกิจกรรม สนับสนุนช่วยเหลือใช้ทักษะประสบการณ์ร่วมกันทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์การให้บรรลุเป้าหมายทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ร่วมทีมมีความพอใจในการทำงานสูงสุด (อริศชรา อุ่มสิน, 2560)

ชี้ให้เห็นว่า การทำงานเป็นทีม เป็นการทำงานของกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์และต้องพึ่งพากันเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายหรือปฏิบัติงานให้เสร็จสมบูรณ์คนกลุ่มนี้มีเป้าหมายร่วมกันและยอมรับว่าวิธีเดียวที่จะทำงานบรรลุเป้าหมายหรือปฏิบัติงานให้เสร็จสมบูรณ์ คือการทำงานร่วมกัน (Parker, 2001)

สรุปได้ว่า การทำงานเป็นทีม เป็นความสามารถของผู้บริหารในการนำกลุ่มบุคคลปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกัน การสนับสนุนและการไว้วางใจต่อกัน ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานในการยอมรับคุณค่าของเพื่อนร่วมทีม การแสดงความคิดเห็นรับฟังและร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม การกำหนดบทบาทของสมาชิก การมอบหมายงาน การวางแผนงานร่วมกัน การติดต่อสื่อสารประสานงานกัน การตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย มีลักษณะการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ที่ได้จากการประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ฉบับลงวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2561 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 จำนวนทั้งหมดจำนวน 1,222 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ได้มาจากการเปิดตารางกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan, 1970) แล้วนำไปสุ่มอย่างง่ายแบบแบ่งประเภท(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2, 2568) จำนวน 296 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก ถึงสถานศึกษา ทั้ง 4 อำเภอ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ จำนวน 296 ฉบับ
3. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามและเลือกตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และจำนวนของแบบสอบถามทุกฉบับภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล

4. นำแบบสอบถามที่ได้คืนทั้งหมด 296 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ที่ได้รับกลับคืนมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และคุณภาพนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์เป็นรายข้อและรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ร้อยละ (Percentage) 2) ค่าเฉลี่ย (Mean) 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ 1) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) 2) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 1 ระดับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.23	0.60	มาก	5
2. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.26	0.62	มาก	3
3. ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.35	0.61	มาก	1
4. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.24	0.57	มาก	4
5. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.31	0.59	มาก	2
รวม	4.28	0.55	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.31$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.23$)

ตารางที่ 2 ระดับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

คุณภาพของผู้เรียน เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. มีความสามารถในการอ่านการเขียนการสื่อสารและการคิดคำนวณ	4.38	0.64	มาก	1
2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และแก้ปัญหา	4.22	0.70	มาก	5
3. มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	4.19	0.82	มาก	8
4. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.26	0.70	มาก	4
5. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	4.27	0.61	มาก	3
6. มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	4.08	0.65	มาก	10
7. การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษา กำหนด	4.20	0.80	มาก	6
8. ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	4.32	0.78	มาก	2
9. การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและ หลากหลาย	4.20	0.78	มาก	6
10. สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม	4.05	1.00	มาก	9
รวม	4.22	0.64	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้เรียนความสามารถในการอ่านการเขียนการสื่อสารและการคิดคำนวณ ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือ ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย ($\bar{X} = 4.32$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ($\bar{X} = 4.08$)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับคุณภาพของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับคุณภาพของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

ภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	Y_7	Y_8	Y_9	Y_{10}	Total _y
X_1	.694**	.714**	.693**	.657**	.662**	.633**	.746**	.733**	.536**	.435**	.746**
X_2	.713**	.775**	.717**	.660**	.663**	.548**	.761**	.767**	.622**	.492**	.775**
X_3	.737**	.802**	.710**	.644**	.766**	.546**	.613**	.683**	.639**	.424**	.750**
X_4	.862**	.912**	.858**	.834**	.836**	.827**	.815**	.817**	.772**	.625**	.938**
X_5	.861**	.929**	.846**	.818**	.745**	.826**	.798**	.845**	.830**	.615**	.934**
Total _x	.842**	.900**	.832**	.786**	.800**	.734**	.813**	.838**	.739**	.563**	.902**

** = < 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูงมาก ($r = 0.902^{***}$) เมื่อพิจารณารายด้านในภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด 3 ลำดับ คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูงมาก ($r = 0.938^{***}$) รองลงมา คือ ด้านการทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูงมาก ($r = 0.934^{***}$) และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = 0.775^{***}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา

ตารางที่ 4 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	Unstandardized Coefficients β	Std. Error	Standardized Coefficients Beta	t	p- value
ค่าคงที่ (Constant)	-0.309	0.086	-	-3.585	.000
ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (x_4)	0.582	0.074	0.518	7.862	.000
ด้านการทำงานเป็นทีม (x_5)	0.531	0.056	0.486	9.500	.000
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (x)	0.385	0.057	0.370	6.735	.000
ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว (x_3)	-0.250	0.042	-0.237	-5.973	.000
ด้านการมีวิสัยทัศน์ (x_1)	-0.185	0.048	-0.173	-3.868	.000

Multiple R =.959^c, Adjusted R Square. = .918, R Square =.919, Standard Error =.18444

** = < 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน คือด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\beta = 0.582$, p - value =.000, t = 7.862), ด้านการทำงานเป็นทีม ($\beta = 0.531$, p-value =.000, t = 9.500), ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\beta = 0.385$, p - value = .000, t = 6.735), ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\beta = -0.250$, p - value =.000, t = -5.973), และ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ในสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพของผู้เรียน ได้ร้อยละ 91.18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับคุณภาพของผู้เรียน โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง ($r = 0.902^{***}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ($\beta = 0.582$, p-value = .000, t = 7.862), ด้านการทำงานเป็นทีม ($\beta = 0.531$, p-value = .000, t = 9.500), ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\beta = 0.385$, p-value = .000, t = 6.735), ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\beta = -0.250$, p-value = .000, t = -5.973), และ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ในสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพของผู้เรียน ได้ร้อยละ 91.18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาคิดหาวิธีที่แปลกใหม่มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน และส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีบทบาทเป็นผู้ประสานงาน วิเคราะห์ สังเคราะห์ความคิดเห็นต่างๆของทีมงาน เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dorothea, (2001) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารการศึกษาระดับกลาง ระดับอาวุโส และระดับสูง (CEOs) ในสหรัฐอเมริกาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามียุทธศาสตร์ทั้งหมด 4 ประการที่จะช่วยส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย 1) การมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับประเด็นที่สำคัญ 2) การให้อำนาจในการทำงานแก่ทุกฝ่าย 3) การยอมรับการเปลี่ยนแปลง และ 4) การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ungkasem, (2001) ได้ศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บริหาร พบว่าคุณลักษณะของผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีองค์ประกอบ ที่สำคัญ 5 ประการ คือ การมีความเป็นผู้นำ การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม การมีทัศนคติด้านบวก และการมีความสามารถในการปรับตัว

2. ระดับคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิวา บุญใส, รวีวรรณ กลิ่นหอม, และ ธัญธรณ์ อมรกิจบุญโญ, (2567). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ การนิเทศการศึกษา 2) ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับคุณภาพของผู้เรียน โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง ($r = .902^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาคิดหาวิธีที่แปลกใหม่มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mungkasem. (2001) ได้ศึกษา การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สำหรับผู้บริหาร พบว่า คุณลักษณะของผู้ที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีองค์ประกอบ ที่สำคัญ 5 ประการ คือ การมีความเป็นผู้นำ การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม การมีทัศนคติด้านบวก และการมีความสามารถในการปรับตัว

4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ($\beta = 0.582$, p-value = .000, t = 7.862), ด้านการทำงานเป็นทีม ($\beta = 0.531$, p-value = .000, t = 9.500), ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\beta = 0.385$, p-value = .000, t = 6.735), ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($\beta = -0.250$, p-value = .000, t = -5.973), และ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\beta = -0.185$, p-value = .000, t = -3.868) ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ในสถานศึกษา ซึ่งปัจจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพของผู้เรียน ได้ร้อยละ 91.18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาคิดหาวิธีที่แปลกใหม่มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน และส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีบทบาทเป็นผู้ประสานงาน วิเคราะห์ สังเคราะห์ ความคิดเห็นต่างๆของทีมงานเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านการเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ความภูมิใจในท้องถิ่น และ ความเป็นไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Robert. (2005) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการจัดบรรยากาศที่เหมาะสมกับโรงเรียน พบว่า ผู้นำในสถานศึกษาจำเป็นต้องมองเห็นถึงความต้องการของบรรดาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหลาย รวมถึงจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้พวกเขาได้แสดงความคิดเห็น และแสดงวิสัยทัศน์ได้อย่างเต็มที่ในลักษณะการเพิ่มพลังอำนาจที่สำคัญจะต้องสามารถนำพา ให้พวกเขาร่วมกันสร้างบรรยากาศที่ดีของสถานศึกษาได้อย่างสร้างสรรค์

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ที่ได้จากการประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นบุรี เขต 2 ฉบับลงวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2561 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ประกอบด้วย

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดและงานวิจัยของนักการศึกษาและนักวิชาการต่างๆ ของผู้วิจัย ใน 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และ 5) ด้านการทำงานเป็นทีมสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นบุรี เขต 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนการดำเนินงานที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร และสามารถบูรณาการวิธีการทำงานที่หลากหลายโดยอาศัยการเชื่อมโยงจากความรู้และประสบการณ์เดิมอย่างสร้างสรรค์

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทและเป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาคิดหาวิธีที่แปลกใหม่มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.2 ควรศึกษาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, (2561). *แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ :ที.เอส.บี. โปรดักส์,

กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, จักรกฤษณ์ โปตาพล และวิไลพรรณ เสรีวัฒน์. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์*

: สิ่งที่ต้องค่าสำหรับทุกคนในอนาคต. ขอนแก่น : คลังนานา,

ดวงแข ชำนอก. (2559). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด*

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา,

บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด. (2552). *การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา*.

กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ทิวา บุญใส, รวีวรรณ กลิ่นหอม, และ ธัญธรณ์ อมรกิจภิญโญ. (2567). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของ

โรงเรียน ขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*
ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2567. หน้า 446-488.

รัชฎากร อัครจันทร์. (2560). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน.

วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,
สุรศักดิ์ เล็กวงษ์. (2563). *บทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด*
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).

จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี,

อริศรา อุ่มสิน. (2560). *การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน*

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิต วิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี,

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (2568). *รายงานประจำปีการศึกษา 2568*. นนทบุรี:
ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.). (2560). *มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน*
พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน . (2561). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตาม*
มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตาม*
มาตรฐานการศึกษา พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

Bloom, B. S. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw-Hill.

Dorothy, A. S. (2001). "Creative Leadership of Executive Education for Senior and Middle-
Level (CEOs) in The United States." **Harvard Business Review**,

Dubrin, A. J. (2010). *Leadership*. 2 nd ed. Asia Pacific Edition. Boston : Houghton Mufflin Company,

Harris, A. (2009). "Creative Leadership," **Journal of Management in Education**,

Mungkasem, U. (2001). "The Experimental Study of The Creative Leadership Training on
Creative Leadership Quality of Education Chief Executive Officers," *Dissertation*
Abstracts International,

Northouse, P.G. (2003). *Leadership Theory and Practice*. 3 rd ed. California : Sage,

Parker, G. (2001). *Team Workout : A Trainer's Sourcebook of 50 Team Building*
Games and Activates. New York : AMACOM,

- Parker, J.P. and Begnaud, L.G. (2004). *Developing Creative Leadership*.
Portsmouth, NH. : Teacher Ideas Press,
- Robert. (2005). *Relationships between Measures of Leadership and School Climate*.
Nevada : University of Nevada Press.
- Robbins, S.P. (2003). and Coulter, M. *Organization Behavior : Concepts Controversies
And Application*. New Jersey : Prentice – Hall,
- Robinson, K. (2007). *The Principles of Creative Leadership*. New York : McGraw-Hill,
- Sternberg, R. J (2006). "Creative Leadership: It's a Decision" *Journal of Leadership*,
- Krejcie, R.V; & Morgan, D.W. (1970, March). *Determining sample size for research activities*.
Journal of Educational and Psychological Measurement.30(30): 608.